

FINANTSSÜSTEEMI TURVAVÕRGUSTIK KUI SÜSTEEMIRISKI VÄHENDAVATE TURVAMEETMETE SÜSTEEM

Finantssüsteemi kaitseks välja arendatud turvameetmete süsteem peab tagama selle, et juhul, kui mõnel üksikul finantsvahendajal tekib probleeme, toimib finantssüsteem kui tervik siiski tõrgeteta edasi. Teisisõnu vähendab turvameetmete süsteem süsteemiriski realiseerumise võimalikkust.

Eesti Panga tegevus finantsstabiilsuse säilitamisel on suunatud sellise **turvameetmete süsteemi loomisele, mis vähendab süsteemiriski realiseerumist – ja realiseerumise korral selle negatiivset mõju terve finantssektori toimimisele**. Pikas perspektiivis on see ühiskonna jaoks odavam lahendus tagada finantssüsteemi turvaline ja tõrgeteta toimimine.

Tänaseks on Eestis finantssüsteemi turvavõrgustik valdavalt nõuetekohane. Kuid see ei tähenda, et areng peatuks. Sedamööda, kuidas finantssektor areneb, tuleb ka turvavõrgustikku pidevalt arendada ja täiustada.

Finantsturu turvavõrgustik koosneb erinevatest komponentidest ning seda võib vaadata nii laiemas kui kitsamas tähenduses. Turvavõrgustik laias tähenduses hõlmab nii regulatsiooni, järelevalvet kui ka võimalike probleemide lahendusi. Kitsamas käsitluses tähendab turvavõrgustik eelkõige **võimalust pakkuda erakorralist likviidsusabi pankade probleemide lahendamiseks, väikehoiustajate ja -investorite tagatisskeeme, süsteemsete kriiside ennetamise vahendeid ja süsteemse kriisi avaldumise puhuks eelnevalt kokkulepitud tegevuspõhimõtteid probleemide kiireks ja asjatundlikuks lahendamiseks keskpanga ja valitsuse koostöös**.

Finantssüsteemi turvalise ja stabiilse tegutsemise tagavad järgmised tegurid.

- **Finantsasutuste tegevusele kehtestatud selged ja piisavalt ranged reeglid.** Eesti panganduses vastavad need täna parimatele Euroopa tavadele. Näiteks on meie pankadele kehtestatud nõuded ebameeldivate ootamatuste tarbeks hoitavate kapitalipuhvrite osas märksa rangemad kui Euroopa Liidus. Kui mõnel teisel Euroopa Liidu riigil seisab ees seadusesätete ja usaldatavusnormatiivide karmistamine, siis Eestis võib kaugemas tulevikus ette näha pigem vastupidist protsessi.
- **Reeglite ja nõuete täitmise kontroll.** Ka parimatest seadustest ja reeglitest on vähe kasu, kui neid ei täideta, seega usalda, aga kontrolli! Kontrollima peavad eelkõige selleks loodud järelevalveasutused.

Turu iseregulatsioon

Lisaks järelevalvele vajavad teavet pankade ja muude finantsasutuste kohta ka turud – hoiustajad ja rahapaigutajad, kes tänapäevaste põhimõtete kohaselt peavad samuti panku ja muid finantsasutuste riske hindama. Sel puhul räägitakse läbipaistvusest. Avalikkuse teavitamise ja pangajärelevalve alase teabe kättesaadavuse osas on rahvusvahelised eksperdid andnud Eesti Pangale kõrge hinnangu. Meie pankade ja nende konsolideerimigruppide ettevõtete avalike aruannete süsteem pakub

finantsandmeid vähegi mõistvale inimesele väga rikkalikku materjali. (Avalike aruannete kohta leiata soovi korral lisainfot Eesti Panga veebilehelt.)

Turuosaliste vastutus

Maailma eri maade kogemus on näidanud, et turuosaliste (suurfirmade ja suurinvestorite) huvi pankade ja muude finantsvahendajate kontrollimise ja nende tegevuse analüüsimise vastu on suurem siis, kui neile on jäetud **piisav vastutus oma rahapaigutusotsustuste tagajärgede eest**. Näiteks hoiuste tagamise fondid suurinvestorite paigutusi tavaliselt ei kompenseeri, nagu ei kompenseerita ka probleemse finantsasutuse juhtide ja suuromanike rahapaigutusi.